

**DEVAMSIZLIĞA VE DÜŞÜK VERİMLİLİĞE YOL AÇAN ÖĞRETMENLERİN
HESAP VEREBİLİRLİĞİ: PAKİSTAN ÖRNEĞİ***
ACCOUNTABILITY OF TEACHERS LEADING TO ABSENTEEISM AND LOW
EFFICIENCY: THE CASE OF PAKISTAN

Zekeriya NAS

Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Gevaş Meslek Yüksekokulu,
email: idilbret@hotmail.com, Orcid No: 0000-0003-2589-4795

Muhammad Zia-ur REHMAN

Asst. Prof. Dr. National Defence University, Pakistan

Tayyaba MEHREEN

National Defence University, Pakistan

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Pakistan'ın eğitim kurumlarında eğitim veren öğretmenlerin kalitesini ortaya koymak, devamsızlığa ve düşük verimliliğe yol açan öğretmenlerin hesap verebilirliği ile ilgili olarak derleme bir çalışmanın yapılmasıdır. Çalışmada nitel araştırma tekniği kullanıldı. Evren olarak Pakistan'daki eğitim bakanlığına bağlı kamu okulları alındı. Bulgularda; eyaletler arasında, Sindh eyaleti öğretmen sertifikası ve lisanslama uygulamalarında liderlik ettiği, Pencap bölgesinde ise bir yol haritası geliştirilmiş olduğu ortaya çıkartıldı. Ayrıca Azad Jammu ve Keşmir (AJK), 2011 yılında Öğretmen Belgelendirme ve Lisanslama Otoritesini kurduğu anlaşılmakta, ancak hiç uygulanmadığı anlaşılmıştır. Bunun temel nedenlerinden bir tanesi AJK okullarındaki hesap verebilirlik sisteminin sürekli olarak nitelikli bir öğretmen eğitimi mekanizmasının zayıf olmasıdır. Diğer önemli faktörler arasında, kayırmacılık, kayıtsızlık ve öğretmenleri işe alma ve değerlendirmede yozlaşma ve başarılı sonuçlara ulaşmak için daha az motivasyon harcanması sayılabilir. Çünkü dinamik eğitim politikalarının zayıf uygulanması ve değerlendirme mekanizmaları olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir. Profesyonel olarak sağlam temellere dayanmayan öğretmenler mesleki ve sosyal sorunlarını çözmede yetersiz kalabilir. AJK'da ilköğretim seviyesindeki öğretmenler için daha az eğitim imkanları bulunmaktadır. Pakistan'daki mevcut ilköğretim müfredatının modası geçmiş ve öğrencilerin gereksinimlerini karşılamayan ulusal ve uluslararası

standartlara uymadığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin eleştirel düşünemediği, analiz edemediği veya yaratıcı olmadıkları gözlemlenmiştir. Bulgulardan anlaşılan gerçek şudur ki, ebeveynlerin devlet ilköğretim okullarındaki eğitim kalitesinden memnun olmadıklarıdır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenler, Pakistan eğitim kurumları, üretken öğrenciler, dinamik eğitim politikalarının.

Abstract

The aim of this study is to determine the quality of teachers in Pakistani educational institutions and to prepare a compilation study on the accountability of teachers who lead to absenteeism and low productivity. Qualitative research technique was used in the study. The public schools of the Ministry of Education in Pakistan were taken as the target population of the study. The findings revealed that, among the states, Sindh province was the leader in teacher certification and licensing practices, while a road map was developed in the Punjab region. It is also realized that Azad Jammu and Kashmir (AJK) established the Teacher Certification and Licensing Authority in 2011 but it was never implemented. One of the main reasons for this is that the accountability system in AJK schools is consistently weak in a qualified teacher training mechanism. Other important factors include favoritisms, indifference, and corruption in recruiting and evaluating teachers and less motivation to achieve successful results. Because the poor implementation of the dynamic education policies and evaluation mechanisms can lead to negative results. Teachers, who are not professionally sound, may be inadequate to solve their professional and social problems. There are less educational opportunities for teachers at primary level at the AJK. The current primary education curriculum in Pakistan is outdated and has been found to fail to meet national and international standards as it does not meet the needs of students. It was also observed that students could not think critically, analyze or be creative. It is clear from the findings that parents are not satisfied with the quality of education in state primary schools.

Key Words: Teachers, Pakistani educational institutions, productive students, dynamic educational policies.

Giriş

Öğretmenlik, her kademedeki öğrencilere yeteneklerin, gerçeklerin, fikirlerin, becerilerin ve teknik ve yöntemlerin birlikte ve sistematik bir şekilde sunumu sanatıdır denilebilir. İster geçmişte olsun ister günümüzde olsun, bilgide ve devlette önemli ilerlemeler ve gelişmeler sağlayan modern ilerlemiş ülkeler özel olarak belirlenmiş kişilerin gençleri eğitmek için sorumluluk aldıkları ülkelerdir. Bu nedenle öğretmenler her zaman özellikle içinde barındıkları toplumun gözleri ve kulakları olduklarını ve bu toplum için her ne yaparlarsa, çalışma saatleri ile çalışma saatleri arasındaki farkın göreceli olduğunu hatırlamalarında fayda vardır (Shaikha, Ahmeda ve Ahmad, 2014).

Bir ulusun eğitim sisteminin etkinliği onun kalitesini belirler. Globalleşen dünyaya eğitimde ayak uydurabilmesi için Pakistan'ın kaliteli eğitime sahip olması gerekir. Çünkü eğitim ülkenin hayatta kalması için refahının anahtarı olarak kabul edilir. Tüm ülkelerin eğitim sisteminde olduğu gibi Pakistan eğitim sisteminde de kalite son derece önemlidir. Bu nedenle Pakistan eğitiminin niteliksel olarak iyileştirilmesi gerekmektedir. Ancak bu durumda kaliteli eğitim sistemi ülkenin ekonomik gereksinimlerine cevap verebilir (Javed, 2015).

Öğretmenler eğitim kurumlarındaki en önemli insan kaynaklarıdır. Öğrencilerin edindikleri başarı, performans ve verimlilik öğretmenlerin kalitesini ve başarısını belirleyen değişkenlerdir. Kaliteli öğrenmeyle birlikte öğretmenler kaliteli öğretme hünerini de elde edebilirler. Böylece yüksek kalitede performans gösteren öğretmenler sayesinde okullardaki iyi akademik performansın önü açılır (Akuoko, Dwumah ve Baba, 2012). Avrupa Komisyonu (2013), Ulusal Profesyonel Öğretmen Standartları, öğretmenlerin pedagojiye ilişkin Standartlarda ayrıntılı olarak verilen yeterliliklerin kazanılmasına ve etkili öğrenmeyi kolaylaştırabilmelerine dayanan performanslarını değerlendirmek için potansiyel mekanizmaya dayalı bir çerçeve sağladığını belirtmiştir. Bu politika girişiminin ardında yatan gerçek sebep mükemmel uygulamayı ödüllendirmek, yenilikçiliği ödüllendirmek, mesleğe yüksek başarılar kazandıran ve motive olmuş öğretmenlerin devamını sağlayan bir sistemi oluşturmaktır.

2015 eğitim politikasındaki reformlara rağmen, Pencap bölgesi (az sayıda okul hariç), Balochistan ve Sindh eyaletleri öğretmenlerin yüksek katılım oranını artırmak ve öğrencilerin yüksek başarısı için çabalarını arttırabilmek için henüz önemli önlem almadıkları ve çabalar sarf etmedikleri anlaşılmaktadır.

Problem tespiti

Pakistan ülkesi eğitim alanında birçok sorun yaşamaktadır. Ancak hükümetin eğimi geliştirmek için yeterli olmayan yenilik ve gayretler sarf ettiği de bilinmektedir. Bununla birlikte istenen sonuçları eğitim alanında almadığı bilinmektedir (Rizvi, 2010). Pakistan eğitim kurumlarında eğitim veren öğretmenlerin kalitesini, performansını ortaya koymak için teknolojiye gereği gibi istifade edilmemektedir. Ülkenin kırsal kesiminde 23 saate varan elektrik kesintileri olabilmektedir. Eyaletler ve iller arasında telafisi güç olan bir gelişmişlik farkı bulunabilmektedir. Çoğu bölgenin eğitimle ilgili başarılı bir yol haritasını tam olarak geliştirmediği de bilinmektedir. Devlet okullarının imkanları kısıtlı olabilmektedir. Örneğin Azad Jammu ve Keşmir (AJK), 2011 yılında Öğretmen Belgelendirme ve Lisanslama Otoritesini kurduğu anlaşılmakta, ancak hiç uygulanmadığı ortaya çıkmıştır. Çoğu bölgelerdeki okullarda hesap verebilirlik sistemini sürekli olarak örnek bir öğretmen eğitimi mekanizması olmadığı için çok zayıf olarak görülmüştür. Gelişmemiş/Gelişmekte olan ülkelerde kayırmacılık, kayıtsızlık ve öğretmenleri işe alma ve değerlendirmede yozlaşma ve başarılı sonuçlara ulaşmak için daha az motivasyon harcanması olabilmektedir. Bu tip ülkelerde dinamik eğitim politikalarının zayıf uygulanması olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir. Eğitimleri süresince profesyonel olarak sağlam temellere dayanmayan öğretmenler mesleki ve sosyal sorunlarını çözmede de yetersiz kalabilmektedirler. Sonuç olarak da Pakistan'ın bölgelerinde mevcut eğitim ve öğretim müfredatı modası geçmiş ve öğrencilerin gereksinimlerini karşılamadığından ulusal ve uluslararası standartlara uymadığı/yakalamadığı ortaya çıkmıştır (Farooq, ve Kai, 2016; Rehmani, 2003).

Çalışmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, öğrenme ve davranış - devamsızlığa ve daha az üretkenliğe yol açan öğretmenlerin hesap verebilirliği bilgi teknolojisinin insan kaynakları yönetimi fırsatları ve zorlukları üzerindeki etkisini araştırmak, gözlemlemek ve bulmaktır. Eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin güçlendirilmesi ve öğretmen ve öğrencilerin yetişmelerinin önemli bir konu olduğu yönündeki düşüncüyü ortaya koymaktadır. Her ikisi de eğitimdeki verimliliği, kaliteyi ve karlılığı artırır. Ülkenin gelecekte sürdürülebilir rekabet avantajları elde etmesi ve küresel bir rekabet ortamında hayatta kalabilmesi için çok büyük önem taşımaktadır. Öğretmenin öğrenme ve davranışı eğitimin gelişimdeki en önemli faktörlerdendir. Öğretmenin sahip olduğu bilgi ve donanım ülkelerin en önemli rekabet aracıdır. Ülkelerin rekabet avantajını sağlarlar. Özelde Pakistan'ın genelde ise tüm milletlerin bu amaçla eğitim kurumları için yeni yol haritalarını da belirleyerek öğretmenleri güçlendirmeleri gerekir.

Çalışmanın Önemi

Gelişmekte olan ülkelerde genelde eğitim kalitesinin farklı eğitim seviyelerinde istenen iyileşme yakalanmamaktadır. Bunun temel nedeni araştırıldığında ülkenin sahip olduğu düşük performanslı insan kaynaklarından kaynaklandığı anlaşılır. Oysaki tüm bireylerin ilk yıllarından hayatlarının sonuna kadar yetişmelerinde hayati öneme sahip olan insan kaynakları olan eğitim camiasının değerli elemanları olan öğretmenler gelmektedir.

Genelde tüm eğitim camiasının öğrenme ve davranışlarını etkileyen faktörlerinin özelde ise Pakistan'daki öğretmenlerin yetişmelerini etkileyen faktörleri belirlemek, devamsızlığa ve düşük verimliliğe yol açan öğretmenlerin hesap verebilirliği ile ilgili literatürü incelemek ve sonuçlarını ortaya koymak bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır. Gelişen bilgi teknolojisinden eğitim kurumlarının ne oranda yararlandıklarını ortaya koymaktır. Çünkü bilgi teknolojisinin öğretmenler için son derece gerekli olduğu bilinmektedir. Böylece öğretmenlerin ve öğrencilerin öğrenme ve davranışlarındaki verimlilik ve etkinlik de artabilir. Çünkü ülkenin yaratıcı ve yenilikçi öğretmenlere ihtiyacı vardır. Öğretmenlerin güçlendirilmesi, öğrencilerin daha iyi yetişmelerine yardımcı olur. Sonuç olarak Pakistan ölçeğinde en uygun metot ve yöntemin belirlenmesi ve eğitim seviyesinin hem öğretmenler hem de öğrenciler için en verimli seviyeye gelmesi için yapılan bu araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

Literatür İnceleme

Bilgi çağını yaşadığımız günümüzde bir ülkedeki en önemli kaynakların başında eğitimciler olan öğretmenler gelmektedirler. İyi yetişebilen, performansı yüksek, bilgili, donanımlı ve tecrübeli olan eğitim camiasının güzide elamanları olan öğretmenler bir toplumun en değerli varlıkları, geleceğin teminatları olan öğrencileri çok iyi bir şekilde hayata hazırlayarak ileriye taşıyabilirler. Bu öğrenciler de yeri ve zamanı geldiğinde birer köşe taşı olma misyonunu taşıyarak teknolojiye de gerekli bir şekilde yararlanarak ülkelerini çağdaş uygarlık seviyesine getirebileceklerdir. Genelde eğitim kurumlarında eğitim veren öğretmenlerin yetişmelerini, kalitelerini etkileyen çeşitli faktörler vardır. En önemli faktörlerden biri ülkenin sahip olduğu imkanlardır. Kullanılan yöntem ve metotlardır. Eğitimi camiasına verilen değerdir. Rekabet avantajı bu eğitim camiası ile mümkün olabilir. Ancak bazı yetkili ve etkili kişiler bunun farkında olmayabiliyor. (Rosenholtz, 1985).

Okulların sahip oldukları sosyal, ekonomik ve fiziksel koşullarına bağlı olarak hem öğretme hem de öğrenme genelde farklılık gösterebilmektedir. Sahip oldukları bu koşullara

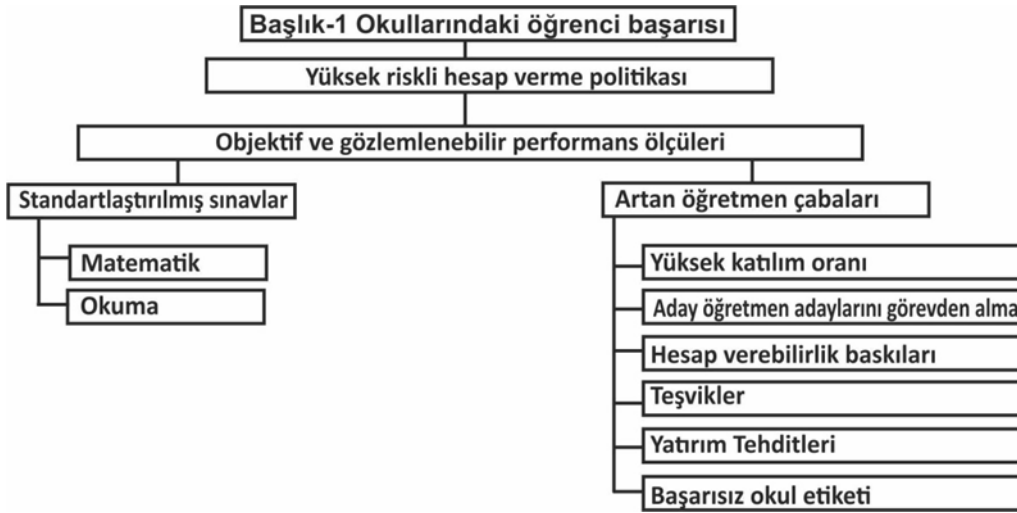
bağlı olarak insan kaynaklarından, fiziki kaynaklardan ve ayrıca finansal kaynaklardan istenildiği düzeyde istifade etmemektedirler. Hatta bu koşullar kullandıkları müfredatı, metot ve yöntemleri de etkileyebilmektedir (Blum ve Diwan, 2007).

Öğretmenlerin öğrencilerin yetişmesinde, şekillendirmesinde hayati rol oynadıkları bilinen bir gerçektir. Bu durum toplumun geleceğini de şekillendirmektedir. Çünkü genç beyinleri şekillendirenler de öğretmenlerdir. Birçok faaliyetten sorumlu olanlar da yine öğretmenlerdir. Eğitim kalitesini arttırarak, milyonlarca çocuğun ruhlarını ve zihinlerini geliştirerek yarınların liderlerini yetiştirenler de öğretmenlerdir. Bir ulusun sosyal ve ekonomik ilerlemelerinde de imzaları vardır (Patnaik, 2015). Öğretmen-öğrenci arasındaki ilişki, herhangi bir eğitim sistemindeki başarının temelini oluşturur. Çünkü sağlıklı bir ilişki öğrenciler üzerinde de sağlıklı psikolojik etkiler yarattığı gibi idealist olan bir öğretmenin ek bir özelliğini de yansıtır (Shaikha, vd. 2014).

Gershenson (2016), 2001 Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın Yasası'nın (HÇGK) yayınlandığı ilk yılında, ABD devlet okullarında hesap verebilirlik baskısını arttırmak için ardışık yıllarda yeterli yıllık ilerleme (YYİ) sağlamayan okullarına yaptırımlar Madde-1 ile yaptırım uygulamakla tehdit ettiğini ileri sürmüştür. Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın Yasası'nın ilk yılında YYİ'nin başarısız olmasının, sonraki yıldaki öğretmen çabaları üzerindeki etkisi, ortalamada, Kuzey Carolina'daki öğretmen devamsızlığının yaklaşık yüzde 10'a düştüğünü, dolayısıyla sık sık bulunmama ihtimalinin azaldığını göstermektedir. Ortalama olarak, öğretmen eksikliğindeki düşüş, artan hesap verebilirlik baskısı nedeniyle yeterli başarı kazanımına katkıda bulunmuştur. Kuzey Carolina'nın devlet okullarındaki öğretmenlerin yılda sadece sınırlı sayıda devamsızlık yapmasına izin verilir. Çalışmada iki özel eksiklik türü üzerinde duruldu -hasta ve kişisel izinler - bunlar, okul yılı boyunca en alakalı öğretmen devamsızlığı kaynakları olarak kabul edilir.

Bu çalışma ile verimliliği ve sorumluluğu ödüllendirmek ve birimleri sorumlu tutmak için performansı değerlendirmek, objektif ve gözlemlenebilir performans ölçütlerini değerlendirmek gibi farklı değişkenler tartışılmıştır. Ayrıca, yüksek riskli hesap verme politikası öğretmenlerin, okulların ve öğrencilerin performansını değerlendirmek için standartlaştırılmış sınavlara ayrıca öğrenci başarısını değerlendirmek için de artmış öğretmen çabalarına odaklanmıştır. Çalışma ayrıca, normal öğretmenlerin yokluğunda ikame öğretmenlerin finansal olarak pahalı olduğunu ve bu devamsızlıkların da akranların katılımından etkilendiğini ortaya koymuştur. Bu faktör aynı zamanda yüksek öğrenci

başarısında da bir engeldir. Yüksek riskli hesap verme politikası, öğretmen çabalarının artmasına katkıda bulunan öğretmenlere teşvikler sağlamaktadır. Ayrıca, öğretmen adaylarının işten çıkarılması gibi öğretmen eksikliğini azaltmak için de ağır ve katı kısıtlamaları vardır. Başarısız okul etiket korkusu öğretmen çabalarını da arttırmaktadır. Bu yüksek hesap verebilirlik baskıları öğretmenler arasında daha fazla iş güvenliği endişesi yaratmakta, ancak katılım oranlarını da arttırmaktadır. Kaynakların çeşitlendirilmesi ve test edilmemiş konu ve becerilerden uzakta eğitim süresi beceriler standart test puanlarına odaklanmıştır ve öğrencilerin uzun vadeli sosyo-ekonomik başarılarını etkiler. Öğretmenlerin yokluğundaki ana farklılıklar okul içi, okul dönemi ve öğretmen varyasyonları içindedir ve birim içi Standart Sapma (SS) ile tahmin edilir (Gershenson, 2016).

Şekil 1: Gershenson, (2016) Çözüm Modeli

Çözüm modelinin uygulanmasından sonra, Gershenson (2016), öğretmenlerin devamsızlığının hesap verebilirlik baskısına yanıt olarak düştüğü sonucuna varmıştır. Bunun birlikte öğretmen çabalarının arttırılmasının, sonuçta hesap verebilirlik politikalarının öğrenci başarısını etkilediği bir mekanizma olduğunu da öne sürer. İkincisi, sunulan tahminler, politika ilk yılda YYİ yapanlar da dahil olmak üzere tüm okullar üzerinde baskı oluşturduğu için HÇGK kaynaklı hesap verebilirlik baskısının öğretmen eksiklikleri üzerindeki toplam etkisini vurgulamaktadır. Hiçbir Çocuk Geride Kalmasın Yasası'ndan önce zayıf hesap verebilirlik politikalarına sahip olan veya hiç hesap vermeyen politikaları olan devletlerde başarıyı önemli ölçüde arttırdığı, 2003'te AYP'nin başarısız olması nedeniyle tetiklenen yaptırım tehdidinin bu tür devletlerdeki öğretmenlerin katılımı üzerinde daha da büyük etkileri olduğu kabul edilmiştir. Hiçbirinden HÇGK önce yürürlükte olan zayıf hesap

verebilirlik politikalarına sahip olan veya hiç hesap vermeyen politikalarda başarıyı önemli ölçüde iyileştirmiştir. 2003'te YYI'nin başarısızlıkla sonuçlanan yaptırım tehdidinin, bu tür devletlere öğretmen katılımı üzerinde daha da büyük etkileri olması olasıdır. Bu araştırma, öğretmen eksikliğinde istatistiksel olarak anlamlı bir yüzde 10'luk bir azalma ve Başlık-1'deki okullarda, artırılmış yaptırım tehdidine maruz kalan okullarda öğretmenler 15 ya da daha fazla kez bulunmama ihtimalinde yüzde 20'lik bir azalma olduğuna dair kanıt bulunmuştur. Performans standartlarına bağlı yaptırım tehdidi, öğretmen eksikliğini azalttığı için öğretmen çabaları, öğretmen eksiklikleri ile ölçüldüğü gibi, teşviklere cevap vermektedir. Bu etkiler, öğretmen eksikliğinin öğrencinin başarısını azalttığı, finansal olarak maliyetli olduğu ve muhtemelen okul ortamını ve okuldaki diğer öğretmen ve öğrencilerin davranışlarını etkilediği göz önüne alındığında pratik olarak önemlidir (Marton, 1984).

Bu çalışma, diğer bölge ve eyalet hesap verebilirliği ve yürütmeye yönelik ödeme politikalarının öğretmenlerin katılımını ve öğretmenlerin çabalarını daha genel olarak nasıl etkilediğini araştırmanın yararlı olduğunu ortaya koymuştur. Test tabanlı hesap verebilirlik politikalarının, metodolojilerinin öğrencinin başarısını artırdığı yerlerde daha fazla kanal araştırılıp incelenmelidir. Son olarak, ilgi sadece eğitmen çabasının bir bölümünü değerlendirir ve çeşitli öğretmenlerin çabaları sırasında eğitmenlerin yanıt vermesi ve hatta başka bir çabayı tahmin etmek için bir çaba alışverişinde bulunması mümkündür (Lockheed, 1991).

Pakistan Perspektif

2010 yılında yayınlanan Pakistan Hükümeti Raporu'na göre, Pakistan'daki eğitimin eşitsizlikler, düşük kalite ve zayıf performansla sahip olduğudur. Pakistan'ın birçok yöresinde yeterli kaynakların sağlanması, kaliteli eğitim ve adaletli erişim bir sorun olmaya devam etmektedir. Bunun temel nedeni olarak ülkenin içinde bulunduğu ekonomik sıkıntılardan dolayı son derece düşük düzeyde kaynak tahsis edilmiş olmasıdır. Ülkenin ekonomik durumundan etkilenen eğitim sektörü istenen gelişmeyi sağlamada zorlanmaktadır. Pakistan hükümetinin eğitim kalitesi uluslararası standartlarla karşılaştırıldığında, sorun yaşamaktadır. Bu durum öğretmenlerin yeterlilik düzeylerini ve standartlarını da etkilemektedir (Naqvi, 2014).

Khyber Pakhtunkhwa (KP) hükümeti, öğretmenlerin, okulların ve eğitim bölümünün performans standartlarını iyileştirmek için kayda değer girişimlerde bulunan tek hükümettir. International Growth Centre IGC ve Consortium for Development Policy Research (CDPR) (2015), KP eğitim departmanının, yedi göstergeye dayanarak okulları seçtiğini belirtmektedir.

Bu göstergeler geçen yıla göre okula kayıt oranının artması, Personel Seçme Komisyonu (PSK) sınavlarına öğrencilerin % 100 katılımı, sınıfta öğrencilerin varlığının artması, sınavdaki okulların genel sonuçlarının, öğrencilerin devamsızlıklarının azalması, öğretmenlerin yokluğu ve İngilizce okuma becerileri, en yüksek okuma ve Matematik seviyesidir. Bu göstergelere dayanarak en iyi öğretmenler ve müdür seçilerek parasal teşviklerle ödüllendirilirler. Bu girişimler sayesinde, yüksek öğrenci başarı oranlarıyla KP devlet okullarındaki kayıt oranları da kayda değer bir şekilde artmıştır (Khan, (2015),

Daha önce de belirtildiği gibi, Khyber Pakhtun Khwa (KPK) hükümeti bu şekilde eğitime çok önemli çalışmalar yapmıştır. Khan, (2015), KPK eyaletinin eğitim bölümünün, öğretmenlerin devamsızlığını kontrol etmek için uygun bir gözlem bileşeni kurulmasına karar verildiğini ileri sürmüştür. Örneğin, Ghar Aaya Ustad savaşının ilk döneminde, yaklaşık olarak 400.000 civarında çocuk okula geri kazandırılmıştır.

Şekil 2: Bağımsız İzleme Birimi süreci (International Growth Centre & Consortium for Development Policy Research, 2015).

KPK eğitim politikasının başarı oranı, öğretmenler teşvikler aldıkları, dakik ve işbirlikçi olduklarından belirlenebilir. Daha önce Devlet okullarına çocuklarını hiç kaydetmeyi düşünmeyen ebeveynlerin çocuklarını Devlet okullarına kaydetmeyi tercih ettiği için, daha fazla öğrenci Devlet okullarına kayıtlarını yapmışlardır. Denilebilir ki artan başarılı KPK eğitim politikasından ve artan öğretmenlerin çabaları nedeniyle kamu sektöründe kaliteli eğitim verilmeye başlanmıştır (Khursheed, 1993).

Öğrenme ve anlama çalışmaları ile ilgili modellere gelince, Habib, (2015) sürekli bir rapora atıfta bulunmuştur (IGC ve CDPR, 2015). Bağımsız İzleme Birimi (BİB) verilerini

dikkate alarak KPK okul uygulamalarını da analiz ederek çok düşük yatırımlarla KPK okullarının inanılmaz sonuçlar ürettiğini ortaya koymuştur. Ayrıca, aktif ebeveyn-öğretmen yakınlaşmaları da öğretmenlerin motivasyonlarını iyileştirerek ve yakınlığı da sağlayarak daha iyi öğrenmeyi sağlamıştır. Bunun en iyi örneğini Kohat'ı vermek mümkündür. Yüksek performans gösteren Kohat'ta görev yapan bir bölge yetkilisi, aydan aya çok önemli sosyal durumlar, orijinallik ve akademik sonuçlar oluşturmaya başlamıştır. Yakın seviyedeki güçlü aktiviteler, ön koşullara rağmen daha fazla öğrenme sonuçlarını iyileştirebilir. Habib, KPK okul rehberliği konusundaki araştırmadan, sonuçların ve bunların belirleyicilerinin hazırlanma sonuçlarını değerlendirmek için Kanıta Dayalı araştırmaların veri mevcudiyeti ile mümkün olduğunu belirtmiştir. Buna bağlı olarak denilebilir ki küçük destek desteği ile öğrenme düzeyi arasında güçlü bir ilişki vardır. Eğitim uyum sağlama konusunda en fazla güç veren kişidir çünkü eğitim gösterme tekniklerini geliştirmek için olağanüstü bir odaklanmaya güvenir. Şüphesiz sadece okullara yerleştirme yeterli değildir. Pratik olarak aynı ortamlardaki okullar arasında uygulamada yüksek çeşitlilik, sonuçları iyileştirmek için mahalle uygulamalarını dikkate almaktadır. Öğretmenlerin daha iyi eğitilmelerinde yardımcı olunması için mevcut organizasyon kurallarında ve uygulama değerlendirmesinde alıştırmalar doğrulanabilir (Bhatti,1987).

Yöntem

Yöntem bölümü araştırmanın deseni, çalışma grubu kısımlarından oluşmaktadır.

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, 2019 yılında Pakistan'ın eğitim kurumlarında eğitim veren öğretmenlerin kalitesini ortaya koymak, devamsızlığa ve düşük verimliliğe yol açan öğretmenlerin hesap verebilirliği ile ilgili olarak derleme bir çalışmadır. Evren olarak Pakistan'daki eğitim bakanlığına bağlı kamu okulları alındı. Nitel araştırma yaklaşım desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) desenine göre tasarlanmıştır. Bu desende, farkında olunan ancak ayrıntılı ve derinlemesine bir görüşe sahip olunmayan olgular üzerine odaklanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Ayrıca fenomenoloji desen, günlük deneyimlerimizin anlamı ve doğası hakkında derinlemesine bir anlayışın kazanılmasını sağlamaktadır (Patton, 2014). Kavramsal analiz yapıldı ve tartışma ikincil verilerle karşılaştırmalı olarak literatür taraması yapıldı. Sonunda, Ishikawa Diyagramı veya sebep-sonuç diyagramının kullanımı, çok etkili bir yöntem olan ve aynı zamanda balık kemiği şeması analizi olarak da adlandırıldı.

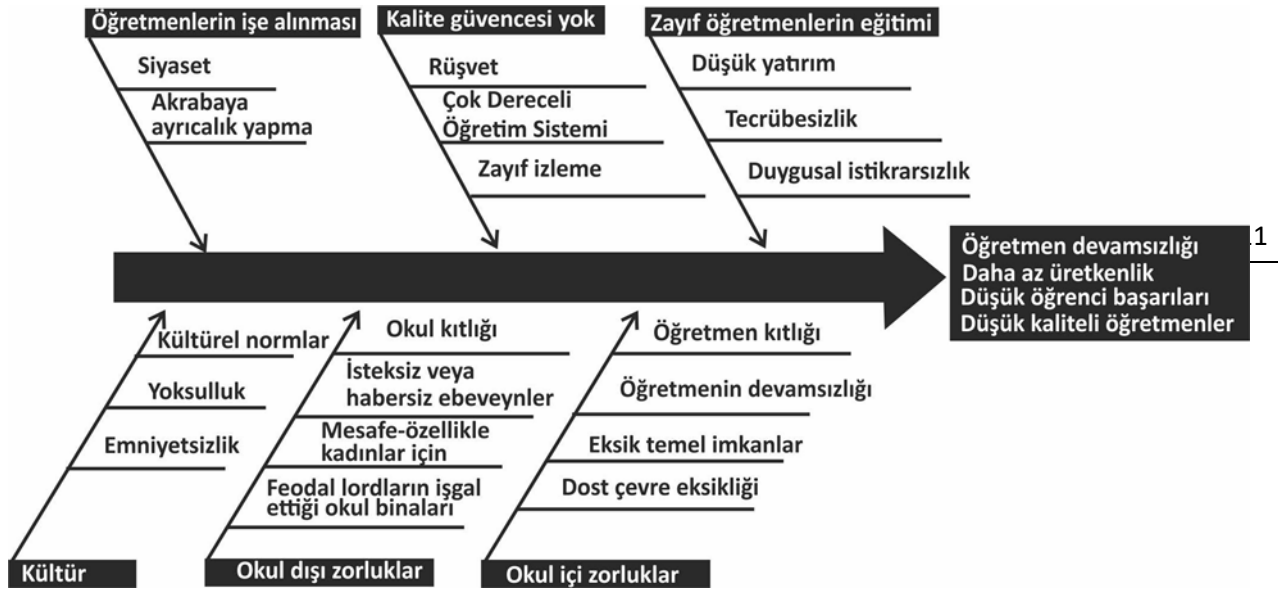
Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunda Pakistan'ın değişik eyaletlerine ve AJK bölgesindeki devlet okullarıdır.

Kavramsal Analiz

Zayıf öğretmen performansına katkıda bulunan önemli bir faktör, kamu eğitim sistemindeki hesap verebilirlik ve yönetim halidir. Katılım, sistem performansının kolay anlaşılır ve açık bir göstergesidir. Öğretmenin varlığı öğrenme için şarttır. Habersiz ziyaretler ve denetlemeler okulun, öğretmenlerin ve öğrencilerin mevcut durumunu ve performansını ölçmek için harika bir yoldur (Hargreaves, 2000).

Çalışmanın karşılaştığı bazı problemler, Hüseyin, (2015), Pakistan Eğitim Sektörü İncelemesi (2014) & Nadeem vd. (2011) mevcut sistemde okulların, öğretmenlerin ve öğrencilerin başarısızlığa yol açması aşağıdaki şemada gösterilmiştir:

Şekil 3 Balık Kılıçığı Şeması, (Hussain, (2015); Pakistan Education Sector Review (2014); Nadeem vd. (2011).

Pakistan Eğitim Sektörü İncelemesi (2014), öğretmenleri, öğrencilerin öğrenmelerine yardımcı olmak için okullardaki ana girdi olarak kabul etmektedir. Yüksek performanslı bir öğretmen yalnızca yüksek test puanlarına odaklanmakla kalmaz, öğrencileri gelecekteki eğitim, istihdam ve kazanım sonuçları üzerinde de uzun süreli olumlu etkiler yaratan etkinliklerde teşvik ve motive eder. Son zamanlarda yapılan bir çalışmada, bireysel öğretmenlerin öğrencinin öğrenmesini farklı şekilde etkilediğini göstermektedir. Çok dereceli sınıfları yönetmek için modern tekniklerin tanıtılması, öğretmenlerin sürekli mesleki

gelişimine ihtiyaç olduğu gibi önemlidir. Kamu sektörü başarılı özel sektör yönetim modellerinden ders çıkarmalı ve ihtiyaçlarına göre uyarlamalıdır (Khan, 2014).

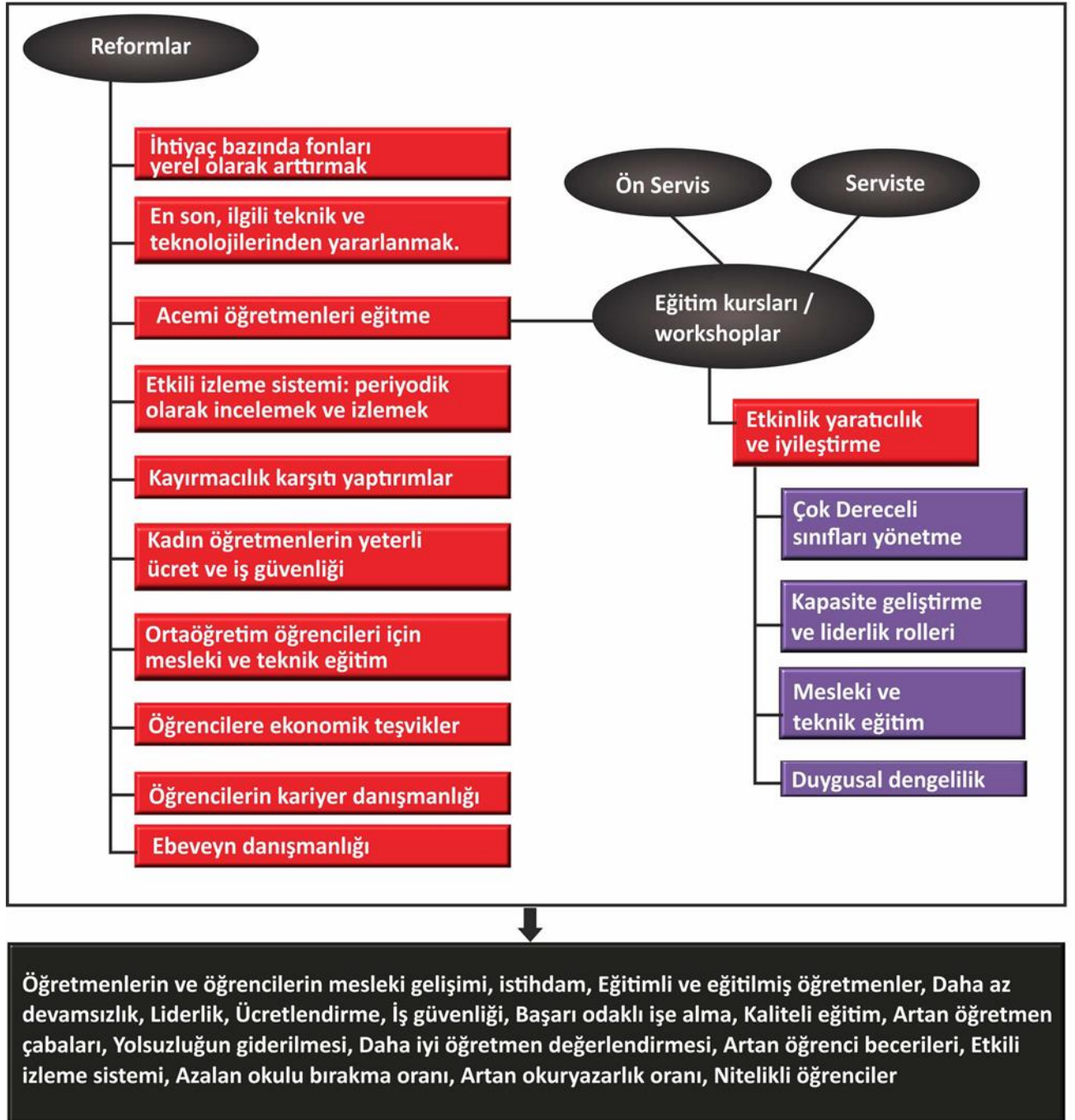
Nadeem vd. (2011), yeterlilik, yaratıcı düşünce ve gelişme ile gösterilen eğitimciler için organizasyon öncesi ve organizasyonel eğitici dersleri teşvik etmektedir. Ayrıca öğretmen hazırlığı alanındaki en son, en uygun stratejileri ve ilerlemeleri kullanmak için en şaşırtıcı düşünceyi vermek istemektedirler. Kadın öğretmenlerin sınırlı ve farklılık gösteren sosyal, politik, parasal ve otantik önlemlerinin giderilmesi için sıkma ve dikkate değer değerlendirmeler yapılmalıdır. Kadın eğitimcilere en üst düzeyde yapı, planlama ve iktidar yerlerinde, istekli kararlılıkta, maaş ve yönetici sağlıklarında ihtiyaç duyulmalıdır. Kayırmacılık aleyhine büyük önlemleri almak için büyük önem verilmelidir. Rehberlik oyun planı, kayırmacılık karşıtlığına karşı onayları kaynaştırmak için yenilenmeli, bu nedenle ülke genelinde makul ve doğrudan bir kullanım mümkündür. Öte yandan ulusal hazırlık yaklaşımının ve vizyon 2030 rehberlik varış noktalarının yürütülmesi için bir zorunluluk vardır (Hüsnün, 2013).

Ülke kültürü ve bağlamının çok önemli olduğu da değerlendirilmektedir. Bu nedenle, ders programı ekleme ve çıkarma ile Pakistan'a özgü olarak müfredatın ayarlanması ve işlenmesi ve ardından uygulanması çok olumlu sonuçlar doğurabilir. Öte yandan, KPK hükümetinin kaliteli eğitim sağlamak, yolsuzluğu ortadan kaldırmak ve öğretmen ve öğrencileri okula geri getirmek için tasarladığı plan gibi eğitim bölümlerinde etkin izleme sistemine ihtiyaç vardır (BİB). Fakülteler, öğretmenler için ayrıca düzenli eğitim çalıştayları, seminerleri düzenlemelidir. Ayrıca, Pakistan YÖK'ün yeni başlayan öğretmenlerin eğitim girişimi, ilk, orta ve daha yüksek eğitim seviyesinde ülke çapında uygulanmalı. Çünkü eğitim sırasında olduğu gibi, öğretmenler sadece mesleki bilgi kazanmakla kalmıyor, öğrencileri derslerini ve öğretmenlerini de YÖK'ün eğitim programının öğretmenler tarafından tamamlanmasından sonra öğrencilerin yeterliliklerinin artmasıyla sonuçlanabiliyor (Maclean, 1999).

Ulusal Teknik Eğitim Konseyi (UTEK), çeşitli üniversitelerde, derece ödüllendiren kuruluşlarda ve öğretim derecesi projeleri sunan bağlı okullarda takip edilen normları zaman zaman değerlendirme, araştırma ve taramaya yönelik taahhütlerini yerine getirmelerini sağlamalı ve daha sonra kurumları, bölümleri, kaynakları ve eğitimleri uygun şekilde değerlendirmelerini meşruiyetle sağlamalıdır. Muhakemelere yönelik maddi teşviklerin düzenlenmesi, velileri çocuklarını sınıfa göndermeye zorlayabilir ve okulu bırakma oranını

azaltabilir. Ülke çapında hazırlanma sürecinin ilerleyişini planlamak için onay ve yapı göz önüne alınmalıdır. On sekizinci değişiklikten sonra, eğitim normal bir konuya dönüştü, bu nedenle mekânlar kurumları planlamalı ve kaliteli eğitimi doğrulayan düzenleme teknikleri planlamalıydı. Hükümet yapısına yakınlık, ülke içinde hareket yönünde ve genişleyen kapasite oranlarında önemlidir. Alanın ihtiyaç duyduğu alana hazırlıklı varlıklar elde etmek için harcamaları bir araya getirir. Gençliğin işsizliği Pakistan için zorunlu ciddi bir endişe olmaya devam etmektedir. İş piyasası için bir değerlendirme hedefi olması ve ihtiyaç duydukları gibi yeteneklerini geliştirmeleri hedefiyle, okullardaki öğrenim düzeylerini her düzeydeki işgal koordinasyonuna sokmak gerekir. Koruyuculara yönelik talimatlar nispeten zorunludur. Velilerin muazzam bir parçası, gençlerini kendi karar alanlarını seçmeye devam ettiriyor, bu şekilde çocuklarının sınırlanma noktalarını göz önünde bulundurmaları gerekiyor. Yönlendirmeyi onaylayan iki farklı yaklaşım vardır: Bunlardan ilki Pakistan'daki farklı bireyler tarafından takip edilir, diğeri ise gençlerini devlet tarafından finanse edilmeyen okullara gönderen parasal olarak istikrarlı bireyler tarafından takip edilen öz-farkındalık ve öğrenme planlarını almak ve daha sonra hazırlanmak için yurtdışında çalışmaktır. Parasal olarak istikrarsız olan aileler çocuklarını eğitim maliyetine dayalı okullara, okullara ve kolejlere gönderdiklerinde bu sorun artmaktadır. Çocuğun ön plana çıkması için özlem arzusu meşru değildir, çünkü milletin söylediği gibi şef ve uzmanları rahatsız etmesi gerekmez. Dahası, farklı meslekler yetenekli bireyler gerektirir (Warwick,1995).

Bu nedenle, bu zihin setinin farkındalık ve kariyer danışmanlığı kampanyaları ile değiştirilmesi gerekiyor.

Şekil 4: Çözüm Modeli

Sonuç ve Öneriler

Yapılan nitel araştırma ile Pakistan'daki öğretmen eğitimini, duygusal istikrar kursu içerdiği anlaşılmıştır. Öğrencilerin okuldan ayrılma oranlarının artması, zayıf öğretmen eğitiminin bir sonucu olduğu anlaşılmıştır. Öğretmenler, yüksek sınıf gücü ve zayıf öğrencileri idare etmek için eğitilmemişlerdir. Genellikle düşük performans gösteren öğrencilere, güvenlerini parçalayan ve geleceklerini bozanlara karşı agresifleşirler. Federal Eğitim Bakanı tarafından yerel düzenlemelerle ülke çapında tek tip müfredat fikri hemen uygulanması planlanmıştır. Bu sadece çoklu eğitim sistemleri arasındaki engelleri ortadan kaldırmakla kalmayacak, aynı zamanda kamu sektöründe okuyan öğrencilerdeki aşağılık kompleksi ve özel sektör okullarında okuyan öğrencilerin üstünlük kompleksini de ortadan kaldıracaktır. Bu araştırmanın sonunda eyaletler arasında, Sindh eyaleti öğretmen sertifikası ve lisanslama uygulamalarında liderlik ettiği, Pencap bölgesinde ise bir yol haritası geliştirilmiş olduğu ortaya çıkartıldı. Azad Jammu ve Keşmir (AJK), 2011 yılında öğretmenlerin performansını artırmaya yönelik Öğretmen Belgelendirme ve Lisanslama Otoritesini kurduğu, ancak hiç uygulanmadığı ortaya çıkartıldı.

Pakistan ölçeğinde, kayırmacılık, kayıtsızlık ve öğretmenleri işe alma ve değerlendirmede yozlaşma ve başarılı sonuçlara ulaşmak için daha az motivasyon harcadığı sonucuna varıldı. Dinamik eğitim politikalarının zayıf uygulandığı ve değerlendirme mekanizmaları olumsuz sonuçlara yol açtığı bu araştırma bulgularıyla ortaya çıkmıştır. Profesyonel olarak sağlam temellere dayanmayan öğretmenler mesleki ve sosyal sorunlarını çözmeye yetersiz kalmaktadır. Özellikle AJK'da ilköğretim seviyesindeki öğretmenler için daha az eğitim kolaylığı bulunmaktadır. Mevcut ilköğretim müfredatı modası geçmiş ve çocuğun gereksinimlerini karşılamadığından ulusal ve uluslararası standartlara uymadığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin eleştirel düşünemediği, analiz edemediği veya yaratıcı olamadıkları gözlemlendi. Bulgulardan anlaşılan gerçek şudur ki, ebeveynlerin devlet ilköğretim okullarında eğitim kalitesinden memnun olmadıklarıdır.

Özellikle çoğu toplumlarda öğretmenler gündeme geldiklerinde azami hesap verilebilir ve bir katı liyakat politikasının benimsenmesi önerilmektedir. Ülke eğitimde istenen verimliliği yakalamak istiyorsa, eğitimcilerin hayat standardını yükseltmek gerekir. Bunun için de maaşlarını saygın, yaşanabilir bir düzeye çıkarmak için çaba gösterilmeli. Özellikle az gelişmiş veya gelişmekte olan toplumlarda ancak yüksek bir maaş ile toplumun yüksek profilli profesyonelleri olarak muamele görmeleri sağlanabilir. Ülkenin eğitiminde yetkili olan kişilerin öğretmenlerin eğitimlerden veya kaynaklardan yoksun olup olmadığını

düşünmenin tam zamanı. Ne yazık ki, bu yönüyle kaynak üretilmediği de bir gerçektir. Geleneksel klasik eğitime zaman ve para harcamak yerine; maliyet etkinliği perspektifinde kaynaklar ve teşvikler ile takip edilen eğitim programları başlatılmaması durumunda ülke eğitimde çağı yakalamaması mümkün değildir.

Makalenin Bilimdeki Konumu

İnsan Kaynakları Yönetimi/İnsan Kaynakları Gelişimi/ İşletme Anabilim Dalı

Makalenin Bilimdeki Özgünlüğü

Yaşantının her safhasında bir toplumun hayati kaynakların başında insan kaynakları olan eğitimciler gelmektedirler. İyi yetişebilen, toplumla barışık, performansı yüksek, bilgili, donanımlı ve tecrübeli olan eğitim camiasının güzide elamanları olan eğitimciler bir toplumun en değerli varlıkları ve geleceğimizin teminatları olan öğrencileri çok iyi bir şekilde hayata hazırlayarak ileriye taşıyabilirler. Bu öğrenciler de yeri ve zamanı geldiğinde birer köşe taşı olma misyonunu taşıyarak teknolojiye de gerekli bir şekilde yararlanarak ülkelerini çağdaş uygarlık seviyesine getirebileceklerdir. Genelde eğitim kurumlarında eğitim veren öğretmenlerin yetişmelerini, kalitelerini etkileyen çeşitli faktörler vardır. En önemli faktörlerden biri ülkenin sahip olduğu imkanlardır. Kullanılan yöntem ve metotlardır. Eğitim camiasına verilen değerdir. Pakistan ölçeğinde, Pakistan farklı bölgelerinde genelde okullarındaki öğretmenlerin hesap verebilirlik sistemini sürekli olarak değerli bir öğretmen eğitimi mekanizması olmadığı için çok zayıf olarak görülmektedir. Ayrıca çok yaygın olan kayıtsızlığın, kayırmacılığın ve yozlaşmanın olma gerçeğidir. Bu durum eğitimde olumsuz sonuçlara yol açmaktadır. Pakistan'daki halı hazırdaki eğitim müfredatın da istenen standartlarda olmadığıdır.

Kaynaklar

- Akuoko, K. O., Dwumah, P. & Baba, W. M. (2012). Teacher motivation and quality education delivery: a study of public basic schools in tamale metropolis in Ghana. *International Journal of Social Science & Interdisciplinary Research*: Vol.1 Issue 12.
- Bhatti, M. A. (1987). Secondary Education in Pakistan: Perspective Planning. Islamabad: National Education Council.
- Blum, N, Diwan, R. (2007). Small, multigrade schools and increasing access to primary

- education in India: national context and NGO initiatives. Consortium for Research on Educational Access, Transitions and Equity, Create Pathways to Access Research Monograph No 17.
- European Commission (2013). Supporting teacher competence development for better learning outcomes.
- Farooq, M. S. ve Kai, Y. T. (2016). A Critical Study of Primary Education Situation in AJK State. *International Online Journal of Primary Education*, volume 5, issue 1.
- Gershenson, S. (2016). Performance Standards and Employee Effort: Evidence from Teacher Absences. *Journal of Policy Analysis and Management*, 35(3)
- Habib, A. (2015). Schooling in KP Dawn news.
- Hargreaves, A. (2000). Four Ages of Professionalism and Professional Learning. Teachers and Teaching: History and Practice, Vol. 6, No. 2.
- Hussain, A. (2015). Education System of Pakistan: Issues, Problems and Solutions. Islamabad Policy Research Institute, *IPRI Review*.
- Habib, M. (2015). Teacher and School Administrator Incentives for Improved Education Delivery in Khyber Pakhtunkhwa Province, Pakistan. Pakistan: Consortium for Development Policy Research.
- Javed, M. (2015). Causes of deterioration of quality in secondary education in Khyber Pakhtunkhwa, Pakistan. (Published PhD Thesis). Department of Education Faculty of Arts, Social Sciences and Education Sarhad University of Science and Information Technology Peshawar-Pakistan.
- Khan, A. (2015). Why 25 million children are out of school in Pakistan. In The Express Tribune.
- Khan, F., Fauzee M. S. & Daud, Y. (2014b). A cursory review of the importance of teacher training: a case study of Pakistan. *Middle-East Journal of Scientific Research*, 21 (6), 912-917.
- Khursheed, A. (1993). Nizam-e-Talim: Nazriya, Riwayat, Masail (System of Education: Ideology, Tradition, Issues) (Urdu). Islamabad: Institute of Policy Studies.
- Lockheed, M. E., Verspoor, A. & Associates. (1991). Improving Primary Education in Developing Countries: A review of Policy Options. New York: Oxford University Press, The World Bank.
- Maclean, R. (1999). Developments in Teacher Education in Asia and the Pacific: Issues and

- Prospects towards the Twenty-First Century. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education & Development (APJTED)*, 2(1), pp. 87-94.
- Marton, F. & Saljo, R. (1984). Approaches to learning. In *The experience of learning: implications for teaching and studying in higher education*, ed. Marton, F., Hounsell, D. and Entwistle, N. (1997). Edinburgh: Scottish Academic Press. Chapter 3, pp. 39-58.
- Nadeem, M., Rana, M. S., Lone, A. H., Maqbool, S., Khan, A. W., Naz, K. & Ali, A. (2011). Teacher's Competencies and Factors Affecting the Performance of Female Teachers in Bahawalpur (Southern Punjab) Pakistan: *International Journal of Business and Social Science*, 2(19), 222.
- Naqvi, S. J. (2014). The role of self-efficacy in effective teaching and learning in higher education: a case study of a private university in Pakistan. (Published PhD Thesis). Staffordshire University, England.
- Pakistan Education Sector Review (2014). In The World Bank.
- Patnaik, P. (2015). A study on status of profession of school teaching in Vadodara city. (Published MS Thesis). Navrachana University.
- Patton, M. Q. (2014). Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri (3. Baskıdan Çeviri) (M. Bütün ve S. B. Demir). Pegem Akademi, Ankara.
- Rehmani, A. M. (2003). Impact of Public Examination System on Teaching and Learning in Pakistan. In *Asian Network of Training and Research Institutions in Educational Planning (ANTRIEP) Newsletter*, Vol. 8, No. 1.
- Rizvi, S. (2010). A transnational approach to educational leadership capacity building: a case study of the Masters of Education programme at Notre Dame Institute of Education, Karachi, Pakistan. (Published PhD Thesis). Australian Catholic University.
- Rosenholtz, S. (1985). Effective Schools: interpreting the evidence. *American Journal of Education*, 93(3): 352-388.
- Shaikha, A. A., Ahmeda, J. & Ahmad, B. (2014). Role of Teacher Related Factors in Basic Education: A Case of Govt. Secondary Schools in Karachi. *Pakistan. Journal of Management Info*, 4(1), 167-197.
- Warwick, D. P. & Reimers, F. (1995). Hope and Despair? Learning in Pakistan's Primary Schools. USA: Greenwood Publishing Group, Inc.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.

Summary

Problem Statement

The study discussed different variables i.e. to evaluate performance, objective and manifest instrumentation in order to gauge performance were taken to promote responsiveness as well as effectiveness and efficiency and also to hold units accountable. Furthermore, high-stakes accountability policy focused on standardized exams to evaluate teachers, schools and students performance and increased teacher efforts to evaluate student achievement. The study further found that substitute teachers in the absence of regular teachers is financially costly and these absentees are also affected by the attendance of the peers. This factor is also an obstacle in high student achievements. The high stakes accountability policy provide incentives to teachers as this contribute to increased teacher efforts. They also have hard constraints to decrease teacher absences such as dismissing probationary teachers. Fear of the label of failing school also increases teacher efforts. These high accountability pressures raise more job security concerns among teachers but increase their attendance rates. Diversion of facilities and other support aspects including teaching tools are necessary in order to have a narrow focus on standardized test scores and affect students' long-run socioeconomic success.

Pakistan has many problems in education. It is also known that the government's innovations and efforts made are not sufficient to improve the slope. It is also known that it does not get the desired results in the field of education. Technology is not properly exploited in order to demonstrate the quality and performance of teachers in Pakistani educational institutions. There are power outages of up to 23 hours in the countryside of Pakistan. On the other hands, there is a significant difference in development between states and provinces. It is also known that most regions do not fully develop successful strategies for education system. The availability of public schools is limited. For example, Azad Jammu and Kashmir (AJK) appear to have established the Teacher Certification and Licensing Authority in 2011, but have never been implemented. The accountability system in schools in most regions has been seen as very weak because there is not always an exemplary teacher education mechanism. In underdeveloped/developing countries, favouritism, indifference, and corruption in recruiting and evaluating teachers are some important factors effecting achievement of successful results. Poor implementation of dynamic educational policies in such countries can have negative consequences. Teachers who are not professionally supported during their education may also fail to solve their professional and social problems. As a result, it is revealed that the current education and training curriculum in Pakistan's

regions is outdated and does not meet / meet national and international standards because it does not meet the needs of students.

Purpose of the Study

The main purpose of this research is to observe and find out the impact of information technology on human resource management opportunities and challenges in teachers' accountability, leading to learning and behaviour - absenteeism and less productivity. It reveals that the empowerment of teachers working in educational institutions and the upbringing of teachers and students is an important issue. Both increase efficiency, quality and profitability in education. They are crucial for the country to gain sustainable competitive advantages in the future and to survive in a global competitive environment. Teacher's learning and behaviour are the most important factors in the development of education. The knowledge and equipment of the teachers are the most important competition tools of the countries. They provide the competitive advantage of countries. In particular, Pakistan needs to strengthen teachers by identifying new roadmaps for educational institutions.

Methodology

As the research is conceptual in nature, therefore the methods we employed are also conceptual and qualitative in nature. The study was limited to Pakistan and carried out based on reviewing the existing literature related to quality of teachers training in educational institutes of Pakistan. Here we focused on the provinces and AJK region as well. Factors, which were under study, include nepotism, favouritism and corruption in hiring and evaluating teachers, underpaying primary school and less motivation to achieve the successive results. In order to assess further, implementation and evaluation mechanisms are also checked. Conceptual analysis was carried out and the discussion included in comparison with the secondary data as literature review. At last, the use of Ishikawa Diagram or cause and effect diagram was carried out which is a very effective method and also called fish bone diagram analysis. This shows the major causes as well as the sub causes contributing toward the effect.

Findings

The qualitative research conducted revealed that teacher education in Pakistan includes an emotional stability course. It was understood that the increase in students' dropout rates was a result of poor teacher training. Teachers are not trained to handle high class strength and weak students. They often become aggressive towards poorly performing students, those who shatter their confidence and disrupt their future. The Federal Minister for

Education planned to implement the idea of uniform curricula nationwide by local regulations immediately. This will not only eliminate the barriers between multiple education systems, but will also eliminate the inferiority complex of students in the public sector and the superiority complex of students in private schools. At the end of this research, it was found out that Sindh province led teacher certification and licensing practices and a strategy was developed in Punjab region. In 2011, Azad Jammu and Kashmir (AJK) established the Teacher Certification and Licensing Authority to improve teachers' performance, but were never implemented.

Recommendations

Particularly in most societies, when teachers are on the agenda, maximum accountability and a strict merit policy are recommended. If the country wants to achieve the desired efficiency in education, the standard of living of educators needs to be raised. Therefore, efforts should be made to raise their salaries to a respectable and a liveable level. Especially in underdeveloped or developing countries, educators can only be treated as high profile professionals in society with providing high salaries. It is time for people who are responsible for the performance of educators in the country to consider whether teachers lack of training or resources. Unfortunately, it is also a fact that resources are not produced in this aspect. Instead of spending time and money on traditional classical education system; it would be much better and beneficial to start training programs followed by resources and incentives in the perspective of cost effectiveness. Otherwise the country cannot reach to a desired level of successful educational performance.

The idea of uniform curriculum countrywide with local adjustments by Federal Minister of Education shall be implemented on immediate basis. This will not only remove barriers between multiple education systems, but will also eliminate inferiority complex in students studying in the public sector and superiority complex of students studying in the private sector schools.

Note: Bu makale kısmen “The Case of Pakistan. 2nd International Congress of Human Studies, ICHUS, Ankara/Turkey” sunulmuştur. (**Note:** This article was presented partly in “The Case of Pakistan. 2nd International Congress of Human Studies, ICHUS, Ankara / Turkey ”).